

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні циклової комісії зі спеціальності Екологія

(протокол № 1 від «30» 08 2023р.)

Голова циклової комісії С.С. Соломія СТЕЛЬМАЦЬУК

**СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАПОВІДНА СПРАВА»**

Освітньо-професійний ступінь	«фаховий молодший бакалавр»
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітньо-професійна програма	Екологічний контроль і стратегічна екологічна оцінка
Форма навчання	денна

Львів – 2023

**Силабус курсу «Заповідна справа»
2023-2024 навчального року**

Назва курсу	Геологія з основами геоморфології
Адреса викладання курсу	вул. Тарнавського, 107, 79017 Львів
Циклова комісія за якою закріплена дисципліна	Циклова комісія зі спеціальності Екологія
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки, 101 Екологія
Викладач курсу	Луцишин Олена Зіновіївна
Контактна інформація викладачів	olena.lutsyshyn@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	У день викладання курсу відповідно до розкладу (вул. Тарнавського, 107, ауд. 306, 203) Також проводяться он-лайн консультації у системі Zoom. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3637
Інформація про курс	Навчальна дисципліна читається для студентів I-го курсу, спеціальності 101 Екологія впродовж другого семестру в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати здобувачам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб знати про: сучасні напрями розвитку заповідної справи в Україні та в світі, основні завдання науки, законодавчі документи у галузі заповідання, міжнародну співпрацю; розуміти суть кожної з категорій ПЗФ; вміти давати характеристику заповідним територіям, оцінювати і розраховувати збитки завдані територіям і об'єктам ПЗФ.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення Заповідної справи є ознайомлення студентів із сучасним станом заповідання в Україні та світі. Вивчення класифікації об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) та заповідних територій. А також, розгляд проблем і перспектив розвитку заповідної справи в Україні. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити ряд завдань природоохоронного, економічного, соціального і політичного характеру. Цілі: протягом семестру студенти екологи повинні ознайомитися і засвоїти такі питання курсу: <ul style="list-style-type: none"> - Основні положення заповідання. - Українське природоохоронне законодавство. Сучасний стан і перспективи заповідання в Україні. - Класифікація об'єктів ПЗФ України. - Шляхи створення об'єктів природно-заповідного фонду. Форми їхньої територіальної організації та екомережі. Принципи формування сітки об'єктів ПЗФ. - Підходи до сучасної заповідної справи. - Формування екологічної мережі. - Стан природно-заповідного фонду світу. <p>Курс спрямований на оволодіння студентом знань зі заповідної справи для подальшого їх використання при екологічному контролі і стратегічній екологічній оцінці території.</p>
Література для вивчення дисципліни	Основна <ol style="list-style-type: none"> 1. Андронов В. А., Варивода Є. О., Тітенко Г. В. Заповідна справа: Навч. Посіб. Х.: НЦУЗУ, 2013. 204 с. 2. Бургаз О.А., Грудєв П.Х., Кур'янова С.О. Заповідна справа: конспект лекцій. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2022. 150 с. 3. Гринчишин Н. М. Природно-заповідна справа: навч. посіб. Львів: ЛДУБЖД, 2008. 224 с. 4. Гродзинський М. П. Заповідна справа в Україні : Навчальний

посібник /
М. П. Гродзинський, М. П. Стеценко. К. : 2003. 306 с.
5. Екологія землекористування : навчальний посібник . К.: 2017. 178 с.
6. Еколого-туристичні шляхи Львівщини / Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Львівській області, 2010. 115 с.
7. Експрес-оцінка стану територій природно-заповідного фонду України та визначення пріоритетів щодо управління ними / Б. Г. Проць, І. Б. Іваненко, Т. С. Ямелинець та ін. : Гриф Фонд, 2010. 92 с.
8. Іщук Л.П. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. Біла Церква, 2021. 259 с.
9. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992 року № 2 457.
10. Закон України «Про Червону книгу України» // Збірник законодавчих актів України про охорону навколишнього природного середовища. Спеціальний випуск. Т. 10. Чернівці : Зелена Буковина, 2004.
11. Максимчук Г. А. Екологічна мережа Центрального Придніпров'я : Монографія. К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2009. 386 с.
12. Попович С. Ю. Природно-заповідна справа : Навчальний посібник. Арістей, 2007. 408 с.
13. Програма Літопису природи для заповідників та національних природних парків. / за ред. Т. Л. Андрієнко. К.: Академперіодика, 2002. 103 с.
14. Товажнянський Л. Л. Заповідна справа : Навчальний посібник. Харків : НТУ «ХП», 2002. 240 с.

Допоміжна

1. Заповідні території Львівщини / С. М. Стойко, Б. М. Матолич, Шемелинець та інші. – Львів : ЗУКЦ, 2008. 128 с.
2. Природні ресурси Львівщини / Б. М. Матолич, І. П. Ковальчук, Є. А. Іванов, І. Л. Шемелинець, І. З. Федик, О. Я. Шпак, О. З. Ковальчук, Т. І. Кобак. Львів : ПП Лукашук В. С., 2009. 120 с.
3. Юглічек Л. С. Екологічна мережа Хмельниччини : Монографія. Хмельницький : Хмельницький університет управління і права, 2012. 96 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Видання ЧДУ ім. П. Могили. Давиденко В.М. Заповідна справа: Навчальний посібник для студентів екологічних, біологічних, природничих, лісівничих, агрономічних, зооінженерних факультетів вищих навчальних закладів III, IV рівнів акредитації. – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2001. – 140 с. URL: <http://lib.chdu.edu.ua>
2. Головна сторінка WEB-сайту «Законодавство України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Директива 79/409/ЄЕС щодо збереження диких птахів. URL: www.uazakon.com
До проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд» URL: <https://www.dei.gov.ua/posts/1583>
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <http://menr.gov.ua>
4. Закон України «Про природно-заповідний фонд» від 16.06.1992 р. (із змінами). URL: www.rada.gov.ua
5. Закон України «Про Червону книгу України» від 7.02.2002 р. (із змінами). URL: www.rada.gov.ua
6. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 р. № 1864- IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text> (дата звернення 06.06.2022 р).
7. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1264-12#Text> (дата звернення 01.06.2022 р).
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 р.

зі змінами на рік вивчення. URL: www.rada.gov.ua

9. Методичні рекомендації «Про порядок здійснення державного контролю за дотриманням заповідного режиму на територіях та об'єктах ПЗФ», затверджені НТР Державної служби заповідної справи Мінприроди України 2003. URL: <http://www.menr.gov.ua/>

10. Наказ від 30.06.2011 № 227 «Про затвердження Плану заходів з усунення порушень у сфері управління землями ПЗФ загальнодержавного значення, причин та умов, що їм сприяють, посилення контролю за використанням таких земель». Сайт Міністерства захисту довкілля і природних ресурсів України. URL: <http://www.menr.gov.ua/normakty/60-9/acts/2011-nakaz-vid30-06-2011-227-pro-zatverdzhennia-planu-zakhodiv-z-usunennia-porushen-usferi-upravlinnia-zemliamy-pryrodno-zapovidnoho-fondu-zahalnoderzhavnohoznachennia-prychyn-ta-umov-shcho-im-spryiaut-posylennia-kontroliu-zavykorystanniam-takykh-zemel>

11. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 20 жовтня 2000 р. № 171 «Про затвердження Знаків розрізнення, зразків, порядку та норм носіння форменого одягу працівниками служби державної охорони ПЗФ України». URL: <http://www.menr.gov.ua/>

12. Наказ міністерства захисту довкілля і природних ресурсів України від 13.1.2022 р. № 424 «Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-22#Text>

13. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 10.09.2008 р. №464 «Про затвердження Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства». URL: <http://www.menr.gov.ua/>

14. Наказ Мінприроди України «Про затвердження Інструкції про застосування порядку установа лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів ПЗФ загальнодержавного значення» від 24.01.2008 № 27. Офіційний вісник України від 25.02.2008 р., № 12, стор. 122, стаття 320, код акту 42209/2008 9. Постанова КМУ «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про ПЗФ» від 24 липня 2013 р. № 541/ URL: www.rada.gov.ua

15. Наказ Мінприроди України «Про затвердження Інструкції про зміст та складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України» від 16.02.2005 №67 URL: [148 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0298-05#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0298-05#Text). (дата звернення 02.06.2022 р).

16. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд» від 24.07.2013 р. № 541. Зі змінами і доповненнями 2021 рік. URL: <https://i1.poltava.to/uploads/2022/01/2022-01-03/dodatok32.pdf>

17. Постанова КМУ «Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання)» від 7 листопада 2012 р. № 1030. URL: www.rada.gov.ua (нова редакція від 10.10.2018 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2012-п#Text>

18. Постанова КМУ «Про службу державної охорони ПЗФ України» від 14 липня 2000 р. № 1127. URL: www.rada.gov.ua

19. Природа України. Екологія, охорона природи, краєзнавство, довкілля, туризм. Електронні версії нового видання (2009) Червоної та Зеленої книги України. URL: <http://pryroda.in.ua>

20. Регламент № 2494/2000 щодо заходів, що сприяють збереженню та здійсненню постійного управління тропічними лісами та іншими лісами у країнах, що розвиваються. URL: www.uazakon.com

21. Рішення 93/626/ЄС щодо схвалення Конвенції про біорізноманіття

	<p>(Ріо-де-Жанейро, підписана Співтовариством у липні 1992 року). URL: www.rada.gov.ua</p> <p>22. Рішення 98/145/ЕС щодо схвалення від імені Європейської Співтовариства доповнень до Додатків I та II до Боннської Конвенції з питань збереження мігруючих видів диких тварин, у відповідності із 15 рішенням, прийнятим на п'ятій зустрічі Конференції сторін цієї Конвенції. URL: www.uazakon.com</p> <p>23. Сайт «Червона книга України». URL: redbook.iatp.org.ua</p> <p>24. Червона книга Міжнародного Союзу Охорони Природи. URL: www.redlist.org</p>
Тривалість курсу	II семестр, 120 год., 4 кредити
Обсяг курсу	85 години аудиторних занять, з них: 34 год. лекційних занять, 51 год. практичних занять. Самостійна робота студента 35 год.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення даного курсу студент повинен:</p> <p>знати: роль заповідних територій в житті біосфери; класифікацію ПЗФ; стан заповідної справи в Україні; закони, що стосуються заповідання; природоохоронне значення «Червоної книги» і «Зеленої книги».</p> <p>вміти: використовувати екологічний матеріал заповідників різного рангу для порівняльного аналізу екологічних умов регіонів і для прогнозних екологічних розрахунків. Аналізувати склад, будову екосистем. Розуміти необхідність створення заповідних територій для збереження ландшафтного різноманіття і для психоемоційного збереження і зміцнення здоров'я, духовної еволюції людини. Здійснювати дослідницьку перевірку об'єктів навколишнього середовища і розробляти заходи спрямовані на охорону навколишнього середовища. Працювати з основною документацією, яка ведеться на територіях ПЗ, БЗ, НПП (основна тема – Літопис природи).</p> <p>У процесі навчання студент повинен набути таких компетентностей:</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності:</p> <p>ЗК8. Прагнення до охорони та збереження навколишнього природного середовища.</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>СК6. Здатність до участі в розробці заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.</p> <p>СК 11. Здатність до участі в реалізації природоохоронних заходів або екологічних проектів.</p> <p>СК 12. Здатність до вивчення міжнародного та вітчизняного досвіду регіональних та транскордонних екологічних проблем з метою впровадження ресурсозберігаючих, природоохоронних технологій та альтернативних джерел енергії.</p> <p>СК 13. Здатність проводити процедуру стратегічної екологічної оцінки, оцінки впливу на довкілля запланованих господарських об'єктів відповідно до законодавства України та застосовувати знання з екологічного законодавства; працювати з екологічною документацією, робити звіти з стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.</p>
Програмні результати навчання	<p>РН9. Аналізувати склад, будову, розвиток екосистем у різних просторово-часових масштабах.</p> <p>РН13. Застосовувати знання з екології людини, соціоекології, екологічної безпеки для цілісного підходу до людини як до біоенергоінформаційної системи, яка може бути основою спрямованого управління процесами життєдіяльності, новими підходами до боротьби із хворобами, збереження та зміцнення здоров'я, духовної еволюції людини як безальтернативної стратегії виживання цивілізації в умовах загострення глобальної екологічної кризи.</p> <p>РН16. Здійснювати дослідницьку перевірку об'єктів навколишнього середовища при реалізації завдань екологічного контролю; розробляти, реалізувати заходи спрямовані на охорону навколишнього середовища.</p> <p>РН17. Застосовувати знання з екологічного законодавства у практичній діяльності.</p>

	PH18. Застосовувати правила оформлення екологічної документації.
Ключові слова	Природно-заповідний фонд, заповідна територія, категорія ПЗФ, рекреація, транскордонна заповідна територія, екологічна мережа, Смарагдова мережа, Літопис природи, Червона книга, Зелена книга, Голубий список, ре інтродукція, охоронне зобов'язання, біосферний резерват, природний заповідник, біосферний заповідник, національний природний парк, заповідне урочище, регіональний ландшафтний парк, заказник, пам'ятка природи, ботанічний сад, зоологічний парк, дендрологічний парк, парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва.
Формат курсу	Очний. Проведення лекцій і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Подано у таблиці
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці II семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з біології, географії
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, презентація, практична робота, творче індивідуальне завдання, дискусія, мозковий штурм, екскурсія. Робота в системі Moodle, побудова електронного навчання як простору прояву пізнавальних ініціатив.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, проектор, комплексний атлас вчителя, калькулятор, дошка, крейда.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання знань студента здійснюється за 100 бальною шкалою. Залік отримують студенти, які протягом семестру відвідували заняття (максимальна кількість балів за одне лекційне заняття – 0,5), виконали та захистили практичні роботи (максимальна кількість балів за одну практичну роботу – 2), представили реферат по двох темах самостійної роботи (максимальна кількість балів – 5), написали підсумкові контрольні роботи по змістових модульних темах (максимальна кількість балів за одну контрольну роботу – 25). Максимальна кількість балів, які студент може отримати з дисципліни становить 100 балів. Бали переводяться у національну та ECTS шкали. Роботи студентів повинні бути виконані самостійно і доповнюватися власними висновками. Виявлення ознак академічної не доброчесності є підставою для не зарахування роботи викладачем. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екологічна мережа – це..... 2. Ендеміки – це ... 3. Кадастр територій та об'єктів ПЗФ – це ... 4. Літопис природи – це ... 5. Охоронне зобов'язання – це ... 6. Природоохоронний аншлаг – це ... 7. Природно-заповідний фонд – це ... 8. Реінтродукція – це ... 9. Смарагдова мережа – це ... 10. Суворий природний резерват– це ... 11. Заповідна справа – це ... 12. Біосферний резерват – це... 13. Природний заповідник – це... 14. Біосферний заповідник – це.... 15. Національний природний парк – це... 16. Заповідне урочище – це... 17. Регіональний ландшафтний парк – це ... 18. Заказник – це... 19. Пам'ятка природи – це... 20. Ботанічний сад – це... 21. Зоологічний парк – це... 22. Дендрологічний парк – це... 23. Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва. 24. Заповідна справа. Об'єкт, предмет, методи дослідження завдання заповідної справи.

	<p>25. Зелена книга України. Історія створення, структура, категоризація видів.</p> <p>26. Біосферний заповідник. Поняття, діяльність БЗ, функціональне зонування території. Навести приклади біосферних заповідників в Україні.</p> <p>27. Складові частини екологічної мережі та їхня характеристика. Екологічні коридори в Україні.</p> <p>28. Природні заповідники та заповідні урочища. Поняття, діяльність, функціональне зонування території. Навести приклади природних заповідників.</p> <p>29. Відповідальність за порушення законодавства про Природно-заповідний фонд. Форми відповідальності і їх суть.</p> <p>30. Етапи історичного розвитку заповідної справи в Україні та їхня характеристика.</p> <p>31. Міжнародні класифікації природоохоронних територій. Категоризація заповідних територій МСОП. Їхня характеристика</p> <p>32. Літопис природи. Структурні елементи наукової теми.</p> <p>33. Історія розвитку заповідної справи в Світі.</p> <p>34. Класифікація природно-заповідного фонду України. Характеристика категорії.</p> <p>35. Рекреаційна діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>36. Природні комплекси рівнинної території України. Їхня характеристика. Заповідні території.</p> <p>37. Поняття і типи екологічних стежок. Порядок розроблення екологічної стежки і вимоги до її облаштування.</p> <p>38. Процедура створення об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>39. Природні комплекси гірської території України. Їхня характеристика. Заповідні території.</p> <p>40. Транскордонні заповідні території України. Поняття трилатеральний біосферний резерват.</p> <p>41. Освітньо-виховна діяльність на межах територіях природно-заповідного фонду.</p> <p>42. Чорне і Азовське моря. Загальна характеристика природних умов. Заповідні території.</p> <p>43. Національний природний парк і регіональний ландшафтний парк. Поняття, діяльність, функціональне зонування території. Навести приклади НПП і РЛП.</p> <p>44. Державний екологічний контроль. Служба державної охорони. Повноваження і обов'язки.</p> <p>45. Основні законодавчі документи України, якими керуються у галузі заповідання. Назва, рік прийняття.</p> <p>46. Функціональне зонування територій ПЗФ. Поняття «зонування», зони в межах територій різних категорій, основні завдання функціональних зон.</p> <p>47. Громадський контроль на територіях природно-заповідного фонду. Основні завдання громадського контролю.</p> <p>48. Міжнародні програми з питань охорони довкілля. Основні завдання, рік прийняття і впровадження.</p> <p>49. Фінансово-економічний механізм функціонування заповідних територій. Джерела фінансування. Платні послуги, які можуть надаватися установами ПЗФ.</p> <p>50. Заказник і пам'ятка природи. Поняття, класифікація територій. Навести приклади заказників і пам'яток природи.</p> <p>51. Червона книга МСОП (Міжнародного Союзу з охорони природи) і Голубий список. Історія створення, структура, категоризація видів.</p> <p>52. Структура природно-заповідного фонду Львівської області. Її характеристика.</p> <p>53. Землепорядкування на територіях ПЗФ. Обмеження, фінансування. Порядок встановлення охоронних зон.</p> <p>54. Червона книга України. Історія створення, структура, категоризація видів.</p> <p>55. Структура природно-заповідного фонду України. Її характеристика.</p>
--	--

	<p>56. Державний кадастр територій та об'єктів ПЗФ.</p> <p>57. Про порядок здійснення державного контролю за дотриманням заповідного режиму на територіях та об'єктах ПЗФ.</p> <p>58. Обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд.</p> <p>59. Методика обчислення збитків за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання).</p> <p>60. Методика обчислення збитків завданих територіям ПЗФ внаслідок воєнних дій.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу

Схема курсу

Тиждень	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
<i>Змістовий модуль 1. Загальні відомості про заповідання</i>			
1.	Тема 1. Сутність природно-заповідної справи. Мета і завдання дисципліни. Сучасний стан заповідання в Україні. Міжнародна співпраця. Поняття термінів: “геосозологія”, “природно-заповідна справа” та “культурно-заповідна справа”.	Лекція – 2 год, Практична робота – 4 год	
2.	Тема 2. Історія природно-заповідної справи в Україні та світі. Етапи розвитку (дохристиянської священної природи; заповідних гаїв і угідь; XVII-XVIII ст.; формування праобразів природних заповідників; створення перших державних заповідників та початок формування їх мережі; занепади та підйоми ПЗС; планового формування географічної мережі ПЗТ; стрімкого розвитку або десяти “золотих” років ПЗС; формування екологічної мережі).	Лекція – 2 год Практична робота – 2, Самостійна робота – 2	
3.	Тема 3. Природні комплекси України: загальна характеристика. Зона мішаних лісів, лісостеп, степ, Карпати та Кримські гори, Чорне та Азовське моря, ліси, річки та водно-болотні угіддя.	Лекція – 4 год, Практична робота – 6 год	
4.			
5.	Тема 4. Правові аспекти. Міжнародна співпраця в галузі охорони та заповідання природи. Закон України “Про природно-заповідний фонд України”, Постанова ВРУ про “Програму перспективного розвитку заводної справи в Україні”, природоохоронні конвенції тощо. Міжнародні організації.	Лекція – 2 год, Практична робота – 4 год, Самостійна робота – 4 год	
6.	Тема 5. Книги людської тривоги. Червона книга МСОП, Європейський Червоний список, “Червоні переліки” міжнародних конвенцій, Регіональні “червоні списки”. Кодекс поведінки в заповідній природі. Червона книга і Зелена книга України. Історія створення, структура.	Лекція – 4 год, Практична робота – 2 год, Самостійна робота – 4 год	
7.			
8.	Тема 6. Природно-заповідний фонд. Класифікаційна схема. Природні території особливої охорони. Функціональна класифікація заповідних об'єктів. Міжнародна класифікація природоохоронних територій.	Лекція – 2 год, Практична робота – 2 год, Самостійна робота – 4 год	
9.	Тема 7. Екологічні стежки. Призначення і вимоги щодо організації екологічних стежок.	Лекція – 2 год Практична робота – 4 год,	

	<i>Модульна контрольна робота №1</i>		
Змістовий модуль 2. Формування та функціонування територій та об'єктів ПЗФ			
10.	Тема 8. Система формування природно-заповідного фонду як основної екологічної мережі. Правила і принципи організації заповідних територій. Процедура проектування і створення заповідних територій.	Лекція – 2 год Практична робота – 2 год, Самостійна робота – 4 год	
11.	Тема 9. Структурно-функціональна організація природно-заповідних територій. Сутність та об'єкти зонування. Характеристика функціональних зон в біосферних заповідниках, національних і регіональних ландшафтних парках, ботанічних садах і регіональних ландшафтних парках.	Лекція – 2 год Практична робота – 4 год, Самостійна робота – 4 год	
12.	Тема 10. Режим збереження екосистем. Кадастр природно-заповідного фонду. Державний кадастр земель територій природно-заповідного фонду. Охорона земель.	Лекція – 2 год Практична робота – 4 год,	
13.	Тема 11. Землепорядкування на територіях ПЗФ. Землепроектне впорядкування структурних елементів екологічної мережі.	Лекція – 2 год Практична робота – 4 год, Самостійна робота – 4 год	
14.	Тема 12. Еколого-економічна та еколого-соціальна сфери розвитку. Фінансово-економічний механізм функціонування. Рекреаційна сфера. Екологічна освіта, просвіта та інформування громадськості.	Лекція – 2 год Практична робота – 4 год, Самостійна робота – 4 год	
15.	Тема 13. Природно-захисна сфера розвитку. Державний екологічний контроль. Громадський контроль. Служба державної охорони. Відповідальність за порушення законодавства.	Лекція – 2 год Практична робота – 4 год, Самостійна робота – 3 год	
16.	Тема 14. Діяльність національних природних парків на прикладі НПП Північне Поділля.	Лекція – 2 год Практична робота – 2 год Самостійна робота – 2 год	
17.	Представлення і обговорення індивідуальних завдань студентів. <i>Модульна контрольна робота № 2</i>	Лекція – 2 год Практична робота – 3 год	